

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม
 ในคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา
 ได้มีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพิจารณา(ร่าง) รายงานการพิจารณาศึกษา
 เรื่อง การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental
 Assessment : SEA) สรุปสาระสำคัญดังนี้

มติที่ประชุม : ที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) สรุปได้ดังนี้

๑) กระบวนการการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

(๑) การจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ใช้เวลาและงบประมาณค่อนข้างสูง เมื่อไม่นำไปใช้ประโยชน์หรือนำไปใช้ประโยชน์น้อย จะได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า ที่ผ่านมามีการจัดทำรายงานการศึกษาประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA - Report) ไปแล้ว ๓๗ โครงการ แต่มีการนำ รายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปใช้ประโยชน์น้อยมาก สาเหตุหนึ่งมาจากรายงานการศึกษาประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ไม่ได้ มาตรฐานและคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐต้องให้ความสำคัญ โดยมีการวางแผนการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในโครงการสำคัญเป็นการล่วงหน้า พร้อมจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา

(๒) การนำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ไปดำเนินการกับบางโครงการที่ได้จัดทำ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) แล้ว และได้รับอนุมัติ/อนุญาตแล้ว โดยคาดหวังว่าการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) จะช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งและการไม่ยอมรับของประชาชน ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) แต่ยังไม่บรรลุผลตามที่คาดหวัง

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานที่ได้เคยทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) และได้ทดลองใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งและการไม่ยอมรับของประชาชน ในผลการจัดทำ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) ที่ได้รับอนุมัติ/อนุญาตและพัฒนาโครงการตามแผนงานมาแล้วควรถอดบทเรียนจากประสบการณ์ นั้นมาเป็นความรู้เพื่อแบ่งปันกัน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(๓) ไม่สามารถเชื่อมโยงระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) ของแต่ละโครงการ (Project) กับระบบการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มี การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามระเบียบหรือกฎหมายอื่นใดไว้แล้ว การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) ของโครงการ (Project) ให้คำนึงถึง ผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ดังกล่าวด้วย” เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีระเบียบหรือกฎหมายเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ข้อเสนอแนะ

ต้องออกพระราชบัญญัติการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เพื่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะได้ใช้สำหรับการเชื่อมโยงการจัดทำ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) ของโครงการ (Project) กับ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของแผนหรือแผนงานหรือโครงการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ พร้อมทั้งเร่งรัดจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ให้ครอบคลุมแผนพัฒนาที่สำคัญของประเทศให้แล้วเสร็จก่อนที่จะมี โครงการที่ต้องจัดทำ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) รายโครงการหรือกิจกรรมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๔) รายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของแผนหรือแผนงานของหน่วยงานเจ้าของแผนและแผนงานที่จัดทำเสร็จแล้ว ส่วนใหญ่ยังไม่มีเผยแพร่ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อการใช้ประโยชน์จากการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ร่วมกัน
ข้อเสนอแนะ

เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานเจ้าของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ต้องเผยแพร่รายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA - Report) ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนอย่างน้อยต้องผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการเรียนรู้ประสบการณ์ทั้งด้านความสำเร็จและการผิดพลาดของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่ได้ทำมาแล้ว ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) ระดับโครงการหรือกิจกรรม

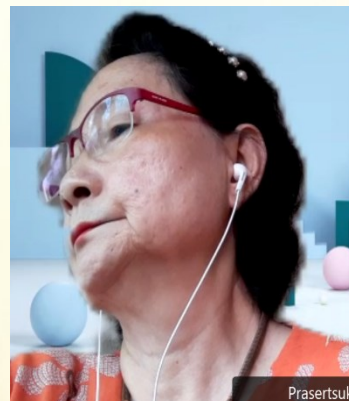
(๕) การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่ได้จัดทำมาแล้วเป็นระยะเวลายาวนานอาจประสบปัญหาในการนำมาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงของฐานข้อมูล เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการปรับปรุงนโยบาย แผน และแผนงานใหม่
ข้อเสนอแนะ

ควรมีการทบทวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่ได้จัดทำไว้แล้ว ทุก ๆ ๕ ปี โดยให้คร่อมระหว่างครึ่งแผนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อไป

๒) ขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) รายงานหรือเชิงพื้นที่ ยังขาดความรู้/ความเข้าใจที่ถูกต้องและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบและการจัดการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เนื่องจากเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่และไม่มีระเบียบรองรับ
ข้อเสนอแนะ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องรับภารกิจในการ (ก) ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ทุกภาคส่วน (ข) เสริมสร้างขีดความสามารถและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ค) จัดทำบัญชีรายชื่อบุคลากรผู้เชี่ยวชาญการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) และ (ง) สร้างความพร้อมของหน่วยงานสำหรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

(๒) หน่วยงานที่ต้องทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในส่วนที่ตนเองเกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานดังกล่าว จะต้องจัดให้มีงบประมาณเพียงพอ โดยรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) หรือมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำและกำกับกำกับการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ควรช่วยเหลือและสนับสนุนการขอตั้งงบประมาณของหน่วยงานที่ต้องทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในส่วนที่ตนเองเกี่ยวข้อง เช่น ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรพลังงานพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น รัฐบาล คณะรัฐมนตรี และสำนักงบประมาณต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่หน่วยงานรัฐที่ต้อง จัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เพื่อให้การพัฒนาประเทศตามหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ

(๓) หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ และต้องกำกับกำกับการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ต้องมีกรรมการเพื่อกำกับกำกับการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ดังกล่าว แต่หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานบางแห่งยังขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในหลายสาขา ทำให้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่จัดทำขึ้นไม่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำและกำกับกำกับการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) หรือมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์สำหรับการจัดทำและกำกับกำกับการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติช่วยสนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการประเมิน สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ให้แก่หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานเหล่านั้น และควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐ มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ในการเพิ่มจำนวนและขีดความสามารถของผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

(๔) ปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ (SEA) โดยตรงมีน้อยมาก

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต้องส่งเสริมสถาบัน การศึกษาและสถาบันการวิจัย ให้มีส่วนร่วมและมาจับบทบาทเกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เพิ่มขึ้น เช่น สอนและวิจัย รวมทั้งลงปฏิบัติงานช่วยเหลือภาครัฐทางด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) อย่างเป็นรูปธรรมที่ปฏิบัติได้จริง

(๕) สถาบันการศึกษาและสถาบันการวิจัย ยังมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) น้อยมาก

ข้อเสนอแนะ

รัฐควรสนับสนุนการวิจัยด้านระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ทั้งในระดับนโยบาย แผน และแผนงาน เชิงพื้นที่และรายสาขา รวมทั้งเชิงประเด็น

